

PLATAFORMA CIUTADANA PER UNA ESCOLA INCLUSIVA - MANIFEST -

El Departament d'Ensenyament de la Generalitat està elaborant un Pla Director que regularà l'Educació Especial a Catalunya.

Les persones i entitats que hem elaborat i signem aquest Manifest considerem que aquesta és una oportunitat per donar un salt qualitatiu cap a una **educació pública i concertada de qualitat i per a tothom**.

Una educació inclusiva, per a tothom, on no es faci cap distinció per raó de procedència, color, sexe, llengua, religió, discapacitat, sobredotació, origen social o qualsevol altra condició.

En aquest Manifest detallem les condicions que considerem imprescindibles per tal que el futur Pla Director d'Educació Especial impulsi decididament l'escola pública i concertada que volem.

PREÀMBUL

- *Considerant* el que estableix la Declaració Universal dels Drets Humans (1948), quan diu: *"Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets ..."* (art. 1); *"Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció ..."* (art. 2); *"Tota persona té dret a l'educació. L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment dels respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals; ..."* (art. 26).
- *Considerant* el que diu la Convenció sobre els Drets de l'Infant (1989), especialment a l'article 23: *"Els estats part reconeixen que l'infant mentalment o físicament impedit haurà de fruit d'una vida plena i decent en condicions que assegurin la seva dignitat, li permetin arribar a valer-se per si mateix i facilitin la participació activa a la comunitat ..."*.
- *Recordant* les diverses declaracions de les Nacions Unides, que van culminar en el Programa d'Acció Mundial per a Persones amb Discapacitat (1982) i en les Normes Uniformes sobre la Igualtat d'Oportunitats per a les Persones amb Discapacitat (1993), aprovades per l'Assemblea General de les Nacions Unides i en les quals s'insta als Estats a garantir que l'educació de les persones amb discapacitat formin part integrant del sistema educatiu general.
- *Considerant* les conclusions de la Conferència Mundial sobre Necessitats Educatives Especials organitzada pel Govern Espanyol en cooperació amb l'UNESCO i realitzada en Salamanca al juny de 1994, i en les quals es proclama, entre d'altres punts, que:
  - ✓ *Els sistemes educatius han de ser dissenyats i els programes aplicats de manera que tinguin en compte tota la gamma de característiques, interessos, capacitats i necessitats d'aprenentatge diferents que són propis de cada nen i nena.*

- ✓ *Les persones amb necessitats educatives especials han de tenir accés a les escoles ordinàries, que hauran d'integrar-los en una pedagogia centrada en el nen, capaç de satisfer aquestes necessitats.*
- ✓ *Les escoles ordinàries amb aquesta orientació integradora representen el mitjà més eficaç per a combatre les actituds discriminatòries, crear comunitats d'acollida, construir una societat integradora i aconseguir l'educació per a tothom; a més, proporcionen una educació efectiva a la majoria dels nens i milloren l'eficiència i, en definitiva, la relació cost-eficàcia de tot el sistema educatiu.*

I s'afirma amb rotunditat: *La integració i la participació formen part essencial de la dignitat humana i del gaudiment i exercici dels drets humans.*

- *Considerant el que disposa el marc legal actual tant d'àmbit estatal (LISMI; LOGSE, LODE) com d'àmbit català (Decrets 117/84 i 299/97) pel que fa a la integració escolar dels menors amb discapacitat en l'ensenyament ordinari, i tenint en compte que es tracta d'un marc legal que es fonamenta en el criteri de normalitat.*
- *Considerant l'avenç en recursos humans, tècnics i materials amb que s'ha dotat el sistema educatiu en els últims anys, i les tendències actuals de les ciències de l'educació que assenyalen la pedagogia inclusiva com la més efectiva.*
- *Considerant els resultats de les distintes experiències d'integració dutes a terme en diferents contrades catalanes per iniciativa del Departament d'Ensenyament en uns casos i per iniciativa de diferents comunitats escolars en d'altres (CEIP Margalló a Vilanova i la Geltrú, CEIP Can Palmer a Viladecans, CEIP Eladi Homs a Valls, Osona, Vic, Mollerussa i d'altres), i que han demostrat que:*

*La integració en centres d'ensenyament ordinari dels menors amb discapacitat, fins i tot amb plurideficiències i un grau d'afectació greu, no solament és **possible i viable**, sinó **beneficiosa per a tothom**.*

- ✓ *Es comprova que els nens i nenes sense disminució tenen un nivell de preparació acadèmica similar a la de la resta d'escoles. S'observa, però, un guany que tenen aquests alumnes i, en canvi, no es dona en altres escoles, ja que, pel que fa als aspectes socials i de formació de la personalitat, l'experiència de viure la diferència a l'escola els aporta un enriquiment humà que no es produeix en igual grau en altres circumstàncies escolars.*
- ✓ *Pel que fa als nens i nenes amb discapacitat en general, i per aquells que tenen necessitats educatives greus en particular, l'escola ordinària els proporciona més possibilitats educatives per les relacions interpersonals entre alumnes més diversos. En l'aspecte d'hàbits i actituds els estímuls que reben els alumnes són més forts i permeten un desenvolupament més integral.*
- ✓ *Els mestres enriqueixen les seves habilitats pedagògiques a partir de la reflexió sobre els processos d'aprenentatge i les tècniques emprades amb alumnes d'atenció especial, aplicant-les també en l'educació de la resta d'alumnes no discapacitats.*
- ✓ *Les famílies que tenen menors amb discapacitat tenen un espai i un status social normalitzat que facilita la seva participació en la vida de la comunitat i evita l'aparició de sentiments de vergonya, impotència i/o aïllament.*

- ✓ Les famílies que no tenen menors amb discapacitat aprenen que juntament a les limitacions (físiques, psíquiques i/o sensorials) hi ha també capacitats que permeten fer i sentir coses que es poden gaudir i tenen un valor positiu pels altres. Aquestes famílies aprenen també a acceptar millor les pròpies limitacions i a descobrir i valorar les potencialitats de cada un dels seus membres.
- *Considerant* la importància que la integració escolar faciliti la integració social **allà on visqui** el menor amb discapacitat, per tal que s'el conegui com a un individu particular que es va fent gran, que evoluciona, que té uns gustos i uns interessos determinats, unes limitacions i també unes capacitats.
- *Reconeixent* l'experiència i coneixements que tenen les escoles d'educació especial en l'atenció a les necessitats educatives especials i, tenint en compte el que estableix el marc legal vigent en matèria de col·laboració entre els centres ordinaris i els centres d'educació especial, resulta evident que aquests centres poden esdevenir un recurs molt valuós per aconseguir un ensenyament públic i concertat realment inclusiu i per a tothom.

DEMANEM

- Un Pla Director de l'Educació Especial a Catalunya que contribueixi decididament a construir un **ensenyament públic i concertat de qualitat i per a tothom**, i que permeti el ple acompliment del que disposa la normativa vigent.
- Un Pla Director que:
  - ✓ Garanteixi als menors amb discapacitat i als seus pares o tutors el dret a matricular-los, si aquesta és la seva opció, en les escoles i instituts d'ensenyament ordinari, públics i concertats, del seu municipi o barri independentment de la tipologia de la seva discapacitat i del seu grau d'afectació.
  - ✓ Garanteixi l'exercici d'aquest dret en tota l'etapa d'educació infantil i bàsica obligatòria completant l'itinerari establert d'educació infantil, primària i secundària.
- Un Pla Director que, per aconseguir-ho, asseguri les condicions necessàries i, per tant, que:
  - ✓ Consolidi, divulgui i estengui les experiències de pedagogia i ensenyament inclusiu dutes a terme amb èxit en diferents indrets de Catalunya.
  - ✓ Doti a les escoles i els instituts amb els recursos ordinaris (tant tècnics, com personals i materials) necessaris.
  - ✓ Asseguri el suport personal i tècnic necessari mitjançant la creació de Centres de Recursos específics al servei dels centres ordinaris de cada zona.
  - ✓ Fomenti la reconversió d'escoles d'educació especial en Centres de Recursos específics esmentats al punt anterior, i que potenciï l'establiment de sistemes

de col·laboració a partir dels quals les escoles d'educació especial puguin prestar suport professional i tècnic als centres d'educació ordinària en l'atenció de les necessitats educatives especials.

- ✓ Faciliti en la pràctica un funcionament intern dels centres d'ensenyament ordinari que faci efectiu el principi d'integració i l'incorpori plenament al Projecte Educatiu de Centre, assumit per l'equip directiu i el claustre de professors/es.
- ✓ Garanteixi programes de formació del professorat, tant inicial com contínua, que, prèviament identificades les necessitats existents, ajudin a desenvolupar una pedagogia integradora satisfactòria i beneficiosa tant pels alumnes amb discapacitat, inclosos els que tenen discapacitats greus, com pels alumnes que no en tenen pas.
- ✓ Abordi amb especial cura i prioritat l'orientació integradora en l'ensenyament secundari obligatori (ESO) per tal que les dificultats actuals no siguin un obstacle per la inclusió d'alumnes amb discapacitat, inclosos els que tenen discapacitats greus.
- ✓ Inverteixi els fons públics en consolidar una escola pública i concertada inclusiva i de qualitat, i no pas en obrir noves escoles d'educació especial.
- ✓ Apliqui mesures que garanteixin que la matriculació dels alumnes amb necessitats educatives especials es distribueixi de manera equilibrada entre els centres públics i concertats.
- ✓ Que faci efectiva la participació de la comunitat educativa (pares/mares, professorat, administració local,...) en la planificació i en el procés de presa de decisions per atendre als alumnes amb necessitats educatives especials.
- ✓ Defineixi un sistema de valoració i d'avaluació en una doble direcció:
  - L'alumne: evolució de coneixements, habilitats socials i instrumentals, actituds, etc.
  - L'escola o institut: existència d'un Pla Personalitzat per a cada alumne que el requereixi, adaptacions curriculars necessàries i efectuades, pedagogia utilitzada, funcionament intern, suport extern necessari i el efectivament rebut, etc.
- ✓ Revisi l'actual distribució funcional i geogràfica dels recursos ordinaris existents, evitant la burocratització dels serveis i identificant àrees de millora que permetin una major racionalització i optimització d'aquests recursos.
- ✓ Incentivi decididament la creativitat pedagògica i la investigació aplicada que ajudi a desenvolupar, aprofundir i diversificar els procediments i habilitats pedagògiques d'atenció a les necessitats educatives especials i de treball amb la diversitat d'alumnes dins l'aula.
- ✓ Asseguri que en la última etapa de l'educació secundària obligatòria els menors amb discapacitat i els seus pares seran informats i rebran una orientació sobre les sortides formatives i/o laborals existents. Una orientació que sigui realista i tingui en compte, quan es plantegi la continuïtat en

ensenyaments no obligatoris, si l'alumne necessitarà suports complementaris per poder-la portar a terme amb eficàcia.

- Per tal de fer viable aquest Pla Director caldrà que:
  - ✓ Tradueixi els objectius en mesures concretes.
  - ✓ Defineixi una planificació d'aplicació territorial progressiva que comenci per les comarques on s'hagin dut a terme amb èxit experiències de pedagogia i ensenyament inclusius, i prevegi la seva extensió gradual a d'altres comarques fins completar el conjunt del territori català.
  - ✓ Estableixi un calendari d'aplicació.
  - ✓ Defineixi un sistema públic d'avaluació periòdica del grau d'implementació i del grau d'assoliment dels objectius marcats, que permeti identificar les àrees de millora futures.
  - ✓ Estimi els costos i defineixi el finançament.

- Cal crear un Comitè assessor i de seguiment per una escola inclusiva que avalui la realitat en cada curs escolar i l'evolució respecte dels anteriors, elaborant un informe anual en el qual s'identifiquin els avanços i les dificultats existents, i es proposin les mesures de millora que es considerin pertinents.

Aquest Comitè haurà de comptar amb la participació de representants de la comunitat educativa.

Barcelona, 19 de novembre de 2001.

Aquest Manifest ha estat elaborat per:

Margarida Saiz Lloret	Secretària de la Plataforma Ciutadana per una Escola Inclusiva
Albert Bayot i Fuertes	Coordinador Pedagògic de l'IES Josep Brugulat (Banyoles)
Montserrat Castelló	Professora de la Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació "Blanquerna". Universitat Ramon Llull.
María Jesús Comellas	Professora del Departament de Pedagogia Aplicada de la Facultat de Ciències de l'Educació (UAB).
Santiago Cucurella Fernández	Catedràtic de Geografia i Història. IES Manuel Blancafort de la Garriga (Vallès Oriental).
David Duran Gisbert	Professor IES Can Puig (Sant Pere de Ribes) i Professor associat de la Facultat de Ciències de l'Educació (UAB).
Jesús Enfedaque Echevarría	Professor titular del Departament de Didàctica de les Ciències i de les Matemàtiques. Facultat de Ciències de l'Educació (UB).
Josep Font	Director CPT L'Estel. (Vic).

Miquel Gallardo Caparrós	President Associació SAC XIROI. Castellví de la Marca. (Penedès)
Manuela García-Cuenca	Comissió de Pares i Mares d'Educació Especial del CEIP Can Palmer. Viladecans.
Climent Giné	Professor de la Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació. Blanquerna. (URL).
Isabel Gómez Alemany	Professora titular del Departament de Psicologia de l'Educació de la Facultat de Ciències de l'Educació. (UAB).
Emili Grande	Secretari Comissió Ciutadana Pro-Integració Escolar. (CCIE).
Isabel Guibourg García	Professora del Departament de Psicologia de l'Educació de la Facultat de Ciències de l'Educació.(UAB).
Roser Hurtado	Professora d'integració escolar. Psicòloga Clínica.
Raimon Jané i Campos	President de l'Associació Catalana de Promoció de les Persones Sordes. (ACAPPS).
Josep M ^a Jarque	Ex-Cap del Servei d'Educació Especial del Departament d'Ensenyament. Creu Sant Jordi l'any 2000.
Cristina Laborda Molla	Professora del Departament de Pedagogia Aplicada de la Facultat de Ciències de l'Educació. (UAB).
Mercè Llaurador	Presidenta de l'Associació de pares per la integració de nens discapacitats a l'escola pública. (APINDEP).
Ester Miquel Bertran	Assessora psicopedagògica. Consultora de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).
Clara Mir i Maristany	Professora titular del Departament de Psicologia de l'Educació de la Facultat de Ciències de l'Educació. (UAB).
Palmira Miranzo	Comissió de Pares i Mares d'Educació Especial del CEIP Can Palmer. (Viladecans).
Carles Monereo	Professor titular del Departament de Psicologia de l'Educació de la Facultat de Ciències de l'Educació (UAB).
Maite Ollé Sánchez	Directora del CEIP Escola Nova de Sant Pere de Ribes. (Garraf).
Teresa Palahí Juan	Delegada Territorial - ONCE Catalunya.
Ana María Pardo Múgica	Professora titular del Departament de Psicologia de l'Educació de la Facultat de Ciències de l'Educació (UAB).

Josep Ma. Ramírez	Director Gerent- Fundació Institut Guttmann.
Julià Raventós i Giralt	Psicòleg. Regidoria de Benestar social de l'Ajuntament de Sant Pere de Ribes. (Garraf).
Neus Roca Cortés	Professora titular del Departament de Psicologia Social de la Facultat de Psicologia. (UB).
Joan Rué	Professor del Departament de Pedagogia Aplicada de la Facultat de Ciències de l'Educació. (UAB).
Robert Ruíz	Professor titular de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic.
Pere Serra Rodríguez	President de la Federació ECOM – Francesc Layret.
Concepció Socias	Presidenta de l'Associació de pares i mares del CEIP El Margalló. (Vilanova i la Geltrú).
Katy Trias i Trueta	Directora General de la Fundació Catalana Síndrome de Down. (FCSD).
Miquel-Muç Vall i Soler	Director-Gerent de la Fundació INFORM.
Antoni Vilà	Professor de la Universitat de Girona.
Joaquim Vilar	Professor i Coordinador Pedagògic de l'IES Celrà. Celrà (Gironés).